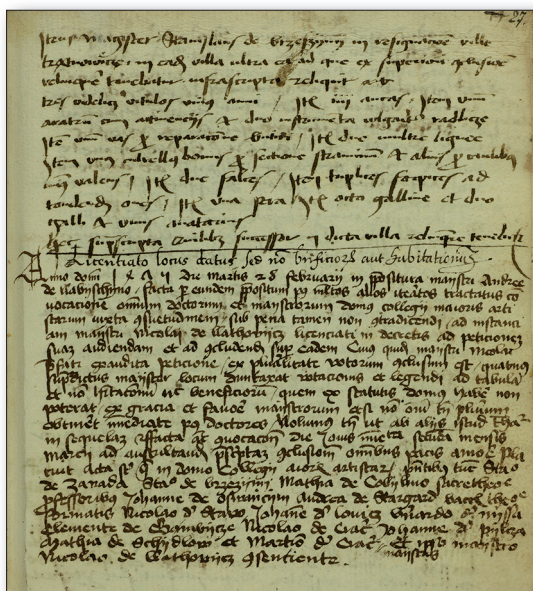

MIKOŁAJ Z LATOWICZA

(zm. 15 IX 1499 r.)

Pochodził z Latowicza, miasteczka położonego na południe od Mińska Mazowieckiego. Był synem Piotra, zapewne tamtejszego mieszczanina. Studia na Uniwersytecie Krakowskim na Wydziale Sztuk rozpoczął w semestrze letnim 1462 r., gdy urząd rektora sprawował wywodzący się z mazowieckiego Mierzyńca doktor dekretów Arnołf. Wówczas Mikołaj wpisał się do uniwersyteckiej *Metryki* i wniósł opłatę immatrykulacyjną najpierw w wysokości 4 groszy, a potem dopłacił pozostałe 4 grosze, bowiem w nocie zaznaczono, że uiszczył pełną sumę. Po dwóch latach został wypromowany na bakałarza sztuk wyzwolonych, zaś stopień magistra *artium* uzyskał zaraz po świętach Bożego Narodzenia w 1468 r. Filozofię studiował razem z dwoma sławnymi później mistrzami krakowskimi – Janem Schellingiem z Głogowa oraz Janem z Reguła. Zaraz po promocji maderskiej Mikołaj z Latowicza podjął wykłady na Wydziale Sztuk, wywiązując się z *biennium* (obowiązek prowadzenia wykładów przez dwa lata po promocji), i zaczął jednocześnie studia w zakresie prawa kanonicznego. Już w 1470 r. został bakałarzem dekretów i nadal wykładał filozofię. Niebawem, 30 stycznia 1473 r., wszedł do grona kolegiatów Kolegium Większego. Dwukrotnie pełnił funkcję prepozyta tego kolegium w semestrze letnim 1473 i 1474 r. W semestrze zimowym 1473/1474 r. miał pod swoją pieczę piwnicę z trunkami dla mieszkańców Kolegium Większego jako *praepositus cellarii*.

W 1474 r. Mikołaj osiągnął licencjat prawa kanonicznego i wraz z Jakubem Boksicą licencjatem medycyny toczył spór z prepozytem Kolegium Większego Andrzejem z Łabiszyna i kilkoma mistrzami o swoją pozycję wśród kolegiatów. Sprawa ciągnęła się przez kilka miesięcy i była rozważana na zgromadzeniu ogólnym mistrzów uniwersytetu oraz na zgromadzeniu

Uchwała Collegii Maioris z 28 II 1475 r. w sprawie Mikołaja z Latowicza (AUJ rkps 63, s. 27)

wszystkich członków Kolegium Większego, które 28 lutego 1475 r. zdecydowało, że Mikołaj z Latowicza jako licencjat dekretów będzie miał pierwszeństwo w oddawaniu wotów na zebraniach kolegiatów, przy stole i wykładach zaraz po legitymujących się stopniem doktora. Zastrzeżono przy tym, że pierwszeństwo nie odnosi się do sprawy przydziału mieszkań i beneficjów. W semestrze zimowym 1476/1477 r. Mikołaj został wybrany na dziekana Wydziału Sztuk, co oznaczało, że cieszył się zaufaniem mistrzów filozofii. Za jego urzędowania wypromowano 11 magistrów i 34 bakałarzy *artium*. Przed 1479 r. otrzymał kanonię w kościele św. Floriana na Kleparzu. Jako licencjat dekretów prowadził też wykłady na fakultecie prawa, a ponadto rozpoczął studia teologiczne, bowiem na początku 1480 r. źródła wymieniają go ze stopniem bakałarza teologii.

W 1479 r. z polecenia biskupa krakowskiego Jana Rzeszowskiego wyjechał do Rzymu, gdzie wkrótce przed 2 marca 1480 r. został wypromowany na tamtejszym uniwersytecie na doktora dekretów, a w następnym roku – na doktora obojga praw. Ponadto od 1483 r. legitymował się stopniem doktora teologii. Do Krakowa na uniwersytet już nie wrócił, bowiem w marcu 1480 r. uzyskał w Stolicy Apostolskiej nominację na penitencjarza mniejszego w Bazylice św. Piotra na Watykanie, gdzie stałe rezydował. Obsługiwał penitentów z Polski, Rusi, Czech i Górnych Węgier (Słowacji), a z czasem został dziekanem penitencjarzy. Skutecznie zabiegał również o beneficja kościelne w Polsce i uzyskał wiele papieskich prowizji. Dzięki nim wszedł w posiadanie probostwa w Imbramowicach (przed 1480 r.), św. Jakuba na krakowskim Kazimierzu (1480) i kościoła parafialnego w Gołaczowych (1484), kanonii w kapitule katedralnej w Płocku (1480), prepozytury tamże (1484), prepozytury w kapitule wrocławskiej (1483) oraz kanonii w kapitule gnieźnieńskiej (1488). Załatwiał sprawy wielu polskich duchownych w Kameronie Apostolskiej.

Zmarł w Rzymie 15 września 1499 r.

AUJ rkps 63 s. 27 (*Conclusiones Collegii Maioris*, oprac. D. Wójcik-Zega); BJ rkps 2219 f. 29–30 (*Rachunki Kolegium Większego*, oprac. D. Wójcik-Zega); *Annatae e Regno Poloniae saeculi XV (1421–1503)*, ed. M.D. Kowalski, Cracoviae 2002 wg indeksu; AR nr 312, 344, 1197; Bukowski *Rachunki* 2 s. 686–687 i przyp. 40; *Concl. Univ.* nr 61; MUK 1400–1508 s. 297 [62e/107]; NKP 1402–1541 s. 228 [64/40], 231 [68/9]; H. Barycz, *Polacy na studiach w Rzymie w epoce Odrodzenia (1440–1600)*, Kraków 1938, s. 47–48; M.D. Kowalski, *Po łaski duchowe i korzyści doczesne. Polacy w Rzymie i Kurii papieskiej w XV wieku* [w:] *Polak we Włoszech – Włoch w Polsce* (w druku).

Krzysztof Ożóg